

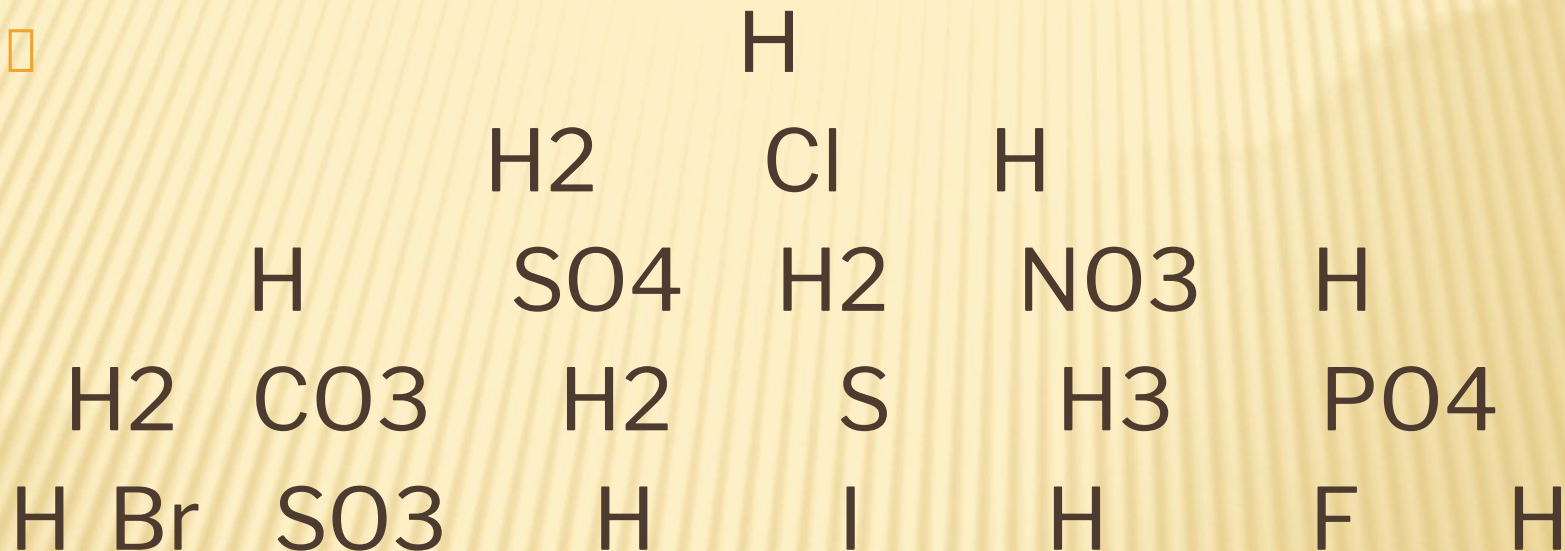
ДЕВІЗ УРОКУ: «ПРОСТО ЗНАТИ – ЦЕ ЩЕ НЕ ВСЕ,
ЗНАННЯ ПОТРІБНО ВИКОРИСТОВУВАТИ».
(Й. В. ГЕТЕ).

ФІЗИЧНІ ТА ХІМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ КИСЛОТ

«Єдиний шлях, що веде до
знання – це діяльність»

“ХТО ШВИДШЕ”

СКЛАСТИ ФОРМУЛИ КИСЛОТ ІЗ ЗАПРОПОНОВАНИХ СИМВОЛІВ

ВІДПОВІДІ ДО ВПРАВИ “ХТО ШВИДШЕ”

□ HCl , H_2SO_4 , HNO_3 ,
 H_2CO_3 , H_2S , H_3PO_4 ,
 HBr , H_2SO_3 , HI , HF

ХІМІЧНИЙ ДИКТАНТ

- 1. HF
- 2. H_2CO_3
- 3. H_2S
- 4. H_2SiO_3
- 5. H_3PO_4
- 6. HCl
- 7. H_2SO_3

- 8. HPO_3
- 9. H_2SO_4
- 10. HNO_3

Л.КЕРРОЛ «АЛІСА В КРАЇНІ ЧУДЕС»

- « За кілька кроків від неї сидів на гілці Чеширський кіт. Скажіть , будь ласка, куди мені звідси йти. –А куди ти хочеш потрапити.-спитав у відповідь кіт. Мені все одно...- говорила Аліса. Тобі все одно куди йти, зауважив кіт

ЩО СПІЛЬНОГО МІЖ НИМИ?

В РЯДУ ФОРМУЛ РЕЧОВИН ВИЗНАЧИТИ ФОРМУЛИ КИСЛОТ, ТА СКЛАСТИ КЛЮЧОВЕ СЛОВО:

□ CO_2 HCl : Fe_2O_3 : H_2O : NaOH :
 H_2SO_4 :

□ І К Б Н Е И

□ H_2S : O_2 : HNO_3 : H_3PO_4 : CaO : MgO :

С Р Л О М Д

□ H_2SiO_3 : SO_2 : HBr
Т Ж А

ЦЕ ЦІКАВО ЗНАТИ:

- ❑ Сульфідна кислота H_2S є у вулканічних газах і у водах мінеральних джерел.
- ❑ Хлоридна кислота HCl входить до складу шлункового соку.
- ❑ Карбонатна кислота H_2CO_3 — до складу природних мінеральних вод (Боржомі, Нарзан, Миргородська).
- ❑ Нітратна HNO_3 і сульфідна H_2SO_3 кислоти трапляються в дощовій воді («кислотні дощі»).

ГРА – ЕСТАФЕТА “ВІДГАДАЙ МЕНЕ”

- 1. Які кислоти широко використовуються в побуті (лимонна, оцтова), в засобах побутової хімії (хлоридна)?
- 2. Які кислоти входять до складу «царської горілки»? (хлоридна, нітратна).
- 3. Яку кислоту містить шлунковий сік? (хлоридну).
- 4. Яка кислота роз’їдає скло? (фторидна).
- 5. Яку кислоту (тверду за звичайних умов) додають до напоїв для створення кислого смаку? (ортофосфатну).
- 6. Яка кислота входить до складу отрути мурах і інших жалючих комах, а також міститься у пекучих волосках кропиви? (мурашина).
- 7. Яка кислота утворюється під час грози, поповнює запаси азоту в ґрунті? (нітратна).
- 8. В яких плодах і рослинах які містяться кислоти: яблука – яблучна, лимони – лимонна, щавель – щавлева.
- 9. Чому молоко скисається, а квашені овочі – огірки, помідори, капуста – стають кислими на смак? (молочна).

ФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ КИСЛОТ

- а) за агрегатним станом:
- тверді H_3PO_4 , H_2SiO_3
- рідкі H_2SO_4
- гази H_2S , HCl , HBr , а в розчинах –
кислоти-рідини
- існують лише у водних розчинах H_2CO_3 ,
 H_2SO_3

Б) ЗА РОЗЧИННІСТЮ У ВОДІ

□ *неле ткі*

- H_2SO_4
- H_2S

□ *нерозчинні*

- $\text{H}_2\text{SiO}_3 \downarrow$

- HNO_3

□ *розчинні*

- H_2SO_4
- H_2SiO_3
- H_3PO_4

□

□ *леткі*

- $\text{H}_2\text{S} \uparrow$
- $\text{HCl} \uparrow$
- $\text{HNO}_3 \uparrow$

КРОСВОРД

						к	а	р	б	о	н	а	т	н	а
					с	и	л	і	к	а	т	н	а		
о	р	т	о	ф	о	с	ф	а	т	н	а				
				с	у	л	ь	ф	а	т	н	а			
				х	л	о	р	и	д	н	а				
с	у	л	ь	ф	а	т	н	а							
		н	і	т	р	а	т	н	а						

ПАМ'ЯТКА

- ▣ Будьте максимально обережні, виконуючи роботу.
- ▣ Виконуйте лише ті досліди, які описані в інструкції
- ▣ Під час роботи з кислотами бережи очі. У разі потрапляння кислоти на руки слід негайно змити її великою кількістю води та обробити уражене місце натрій гідроген карбонатом.
- ▣ Уважно читайте етикетку на банці з речовиною, яку берете для досліду.
- ▣ Відкривши банку, не кладіть пробку на лабораторний стіл, а поставте її.
- ▣ Наливаючи рідину, посудину з реактивом беріть так, щоб етикетка була направлена в бік долоні, знімайте краплю з краю шийки, інакше рідина стікатиме по склу, псуватиме етикетку й може пошкодити шкіру рук.
- ▣ Нагріваючи кислоти, користуйся тримачем, стежте, щоб стінки пробірки над рідиною не перегрілися, а рівномірно прогрівалася вся пробірка.
- ▣ 8. Не зазирайте в пробірку, в якій нагрівається рідина і не нахиляйся над посудиною, в яку наливають будь – яку рідину, тому, що найдрібніші краплі можуть потрапити в очі.
- ▣ 9. Посудину, з якої взяли реактив, відразу ж закрийте й поставте на місце.
- ▣ 10. Розбавляючи кислоту, її слід лити тонкою цівкою у воду.
(Спочатку вода, потім кислота,
- ▣ Інакше случится большая беда!)
- ▣ 11. У разі потрапляння кислоти на руки або обличчя шкіру необхідно промити водою, а потім 3 % розчином соди.

ВЗАЄМОДІЯ КИСЛОТ З ІНДИКАТОРАМИ

Химические свойства кислот:

1. Меняют цвет индикаторам

индикатор	Изменение цвета в кислой среде
метилоранж	малиновый
фенолфталеин	Не изменился
лакмус	красный

ІНДИКАТОРИ В РОСЛИННОМУ СВІТІ

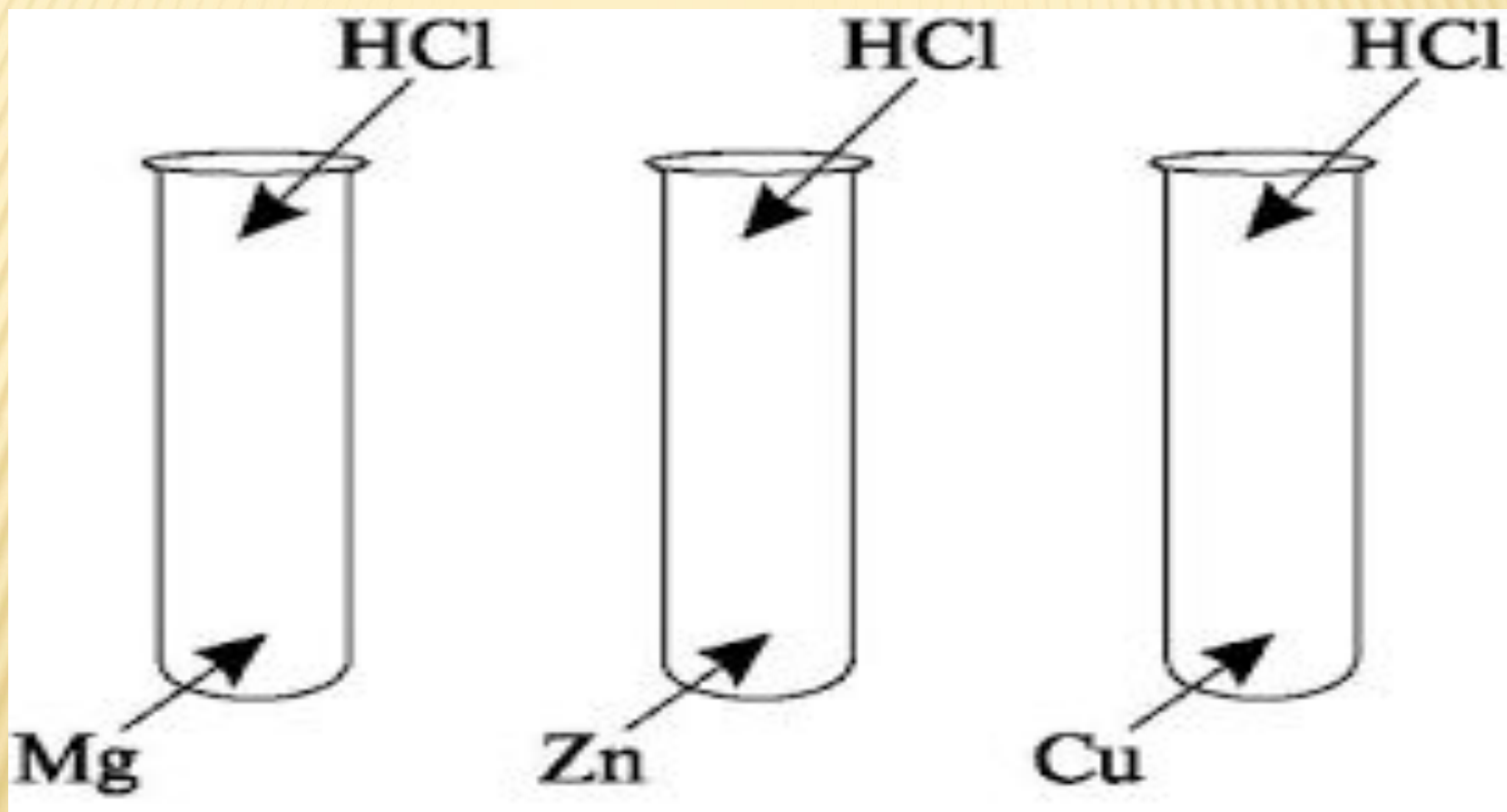

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ХВИЛИНКА.

- Як за допомогою індикаторного папірця визначити, чи свіже м'ясо? (свіжий м'ясний сік має слабо кислу реакцію; якщо реакція нейтральна або лужна, краще обрати продукт у іншого продавця).

ВЗАЄМОДІЯ КИСЛОТ З МЕТАЛАМИ

ВИТИСКУВАЛЬНИЙ РЯД МЕТАЛІВ

ЭЛЕКТРОХИМИЧЕСКИЙ РЯД НАПРЯЖЕНИЙ МЕТАЛЛОВ

Li, K, Ba, Ca, Na, Mg, Al, Mn, Zn, Cr, Fe, Co, Sn, Pb, H_2 , Cu, Hg, Ag, Au

ослабление восстановительных свойств активности

РЯД ЭЛЕКТРООТРИЦАТЕЛЬНОСТИ ЭЛЕМЕНТОВ

H, As, I, Si, P, Se, C, S, Br, Cl, N, O, F

усиление электроотрицательности

ВЗАЄМОДІЯ КИСЛОТ З ОКСИДАМИ МЕТАЛІВ

ЗАДАЧА

- До 160 грам купрум (II) оксиду додали хлоридну кислоту. Яка маса води утворилася?

ГРА « САПЕР»

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

- Опрацювати параграф 8 (II), 9.
- Сторінка 61 вправа 3, 5

Підготувати повідомлення на тему :
« Застосування кислот в сільському господарстві».